

Poznámky

Úvod

- 11 **Rozliční lidé hovoří rozličnými jazyky:** On storytelling and language as human enterprises, see Stephen Crites, „The Narrative Quality of Experience“, *Journal of the American Academy of Religion* 39, no. 3 (září 1971): 291–311.
- 12 **V roce 2018 přijel Matthew Wright:** Stephanie K. Baer, „An Armed Man Spouting a Bizarre Right-Wing Conspiracy Theory Was Arrested After a Standoff at the Hoover Dam“, *BuzzFeed News*, 17. 6. 2018.
- 13 **„jako bych se díval na film“:** „Interview of Douglas Austin Jensen“, 8. ledna 2021, str. 5, in *United States of America vs. Douglas Austin Jensen*, Case 1:21-cr-00006-TJK, Document 69–1, záznamy z 8. 4. 2022.
- 13 **Mike Sparks věnoval řešení:** Peter Manseau, „His pastors tried to steer him away from social media rage. He stormed the Capitol anyway“, *The Washington Post*, 19. 2. 2021. Rovněž viz Peter Manseau (@lmanseau), Twitter, 6. 2. 2021.
- 13 **Jeden rodinný lékař píše:** Gavin Francis, „Scrolling“, *New York Review of Books* 68, str. 14 (23. 9. 2021): 60.
- 13 **Daniel Boorstin, historik:** Daniel J. Boorstin, *The Image: A Guide to Pseudo-Events in America* (New York: Vintage, 1992), 11.
- 15 **Filozof Theodor Adorno:** Theodor Adorno, *The Culture Industry: Selected Essays on Mass Culture* (Abingdon, UK: Routledge Press, 2001), ch. 6, „How to Look at Television“.
- 16 **„revoluce v digitální komunikaci“:** webová stránka společnosti Sensorium, publikováno 15. 5. 2023.

Prostě to zažít

- 19 **„uvádání prožitků“:** Theodor Adorno, *Minima Moralia* (New York: Verso, 2002), 40.
- 20 **Jak napsal matematik Isaac Milner:** Mary Milner, *The Life of Isaac Milner* (London: John W. Parker, 1842), 120.
- 20 **Například počítačový vědec Joseph Weizenbaum:** Joseph Weizenbaum, *Computer Power and Human Reason: From Judgment to Calculation* (New York: W. H. Freeman, 1976), 25–27.
- 21 **„předpověď počasí...“:** Jason Samenow, „The Drawbacks of the Automated Weather App and the Need for Human Touch“, *The Washington Post*, 4. 2. 2014.

- 22 **„Zatímco se Facebook stává nedílnou součástí“**: Tom Simonite, „Facebook’s Telescope on Human Behavior“, *MIT Technology Review*, 13. 4. 2012.
- 22 **„Není nám nic platné, že děláme fantastické pokroky“**: Thomas Merton, *Conjectures of a Guilty Bystander* (New York: Crown, 2009), 67.
- 23 **„došlo k nejrychlejšímu meziročnímu nárůstu používání chytrých telefonů“**: „How Many Americans Have Smartphones, 2010–2021“, statistická data z Oberlo.
- 23 **Jeden z populárních žánrů videí na YouTube**: Sam Anderson, „Watching People Watching People Watching“, *The New York Times Magazine*, 27. 11. 2011, 60.
- 23 **„véjà du“**: Ayesha Khanna and Parag Khanna, „Welcome to the Hybrid Age“, *Slate*, 13. 6. 2012.
- 24 **Google nyní nabízí školám „simulační systém pro exkurze“**: Natasha Singer, „Helping Students Explore the World, with Virtual Reality from Google“, *The New York Times*, 29. 9. 2015, B4.
- 24 **V roce 2010 v Jižní Koreji**: Andrew Salmon, „Couple: Internet Gaming Addiction Led to Baby’s Death“, *CNN*, 2. 4. 2010.
- 24 **se jeden Japonec oženil**: Kyung Lah, „Tokyo Man Marries Video Game Character“, *CNN*, 17. 12. 2009.
- 24 **deník The New York Times popsal subkulturu**: Ben Dooley and Hisako Ueno, „In Dolls and Cartoons, Devoted Fans in Japan See Marriage Material“, *The New York Times*, 25. 4. 2022, B1.
- 25 **Walter Benjamin**: Walter Benjamin, „Experience and Poverty“, *Selected Writings*, vol. 2, 1931–1934 (Cambridge, MA: Harvard University Press, 1999), 732, 735.
- 26 **Robert Michael Pyle**: Robert Michael Pyle, *The Thunder Tree: Lessons from an Urban Wildland* (Boston: Houghton Mifflin, 1993).
- 28 **B. Joseph Pine II. a James H. Gilmore**: B. Joseph Pine II and James H. Gilmore, „How to Profit from Experience“, *The Wall Street Journal*, 4. 8. 1997.
- 28 **reklama společnosti Apple**: dvoustránková reklama v deníku *The New York Times*, 16. 6. 2013.
- 28 **Z jednoho sociálněpsychologického výzkumu vyplývá**: Christopher Bergland, „Want More In-the-Moment Happiness? Buy Experiences, Not Stuff“, *Psychology Today*, 12. 3. 2020.
- 28 **Reklama hotelové společnosti Omni Hotels**: reklama v časopise *The New Yorker*, 26. 4. 2016.
- 28 **spolupracuje se společností SoulCycle**: Megan Garber, „Sweat: The Hottest Accessory“, *The Atlantic*, 14. 1. 2016.

- 28 **„Nejde jen o produkt, který nakonec pijete“**: Austin Carr, „The Secret Sauce in Square’s Starbucks Partnership: Discovery, QR Codes“, *Fast Company*, 7. 11. 2012.
- 29 **marketingovou kampaň dětských plenek Huggies**: „Case Study: How Huggies uses social media to engage consumers as a challenger brand in Hong Kong diapers ‚battlefield‘“, *Campaign Asia*, 19. 9. 2011.
- 29 **„Je čím dál užitečnější mít spíš preference“**: Rob Horning, „Presumed Conspicuous“, *New Inquiry*, 2. 5. 2012.
- 30 **„Schopnější fotograf vestavěný“**: reklama společnosti Apple, zadní strana časopisu *The New York Times Magazine*, 15. 12. 2013.
- 30 **by raději přišli o čich**: Chris Gayomali, „Study: 53% of Youngsters Would Choose Technology Over Sense of Smell“, *Time*, 27. 5. 2011.
- 30 **„vyžaduje přijetí náhody a rozkolu“**: Richard Sennett, „Humanism“, *Hedgehog Review*, léto 2011, 24.
- 30 **„Internet a virtuální realita takové sociální potřeby“**: Monica Kim, „The Good and the Bad of Escaping to Virtual Reality“, *The Atlantic*, 18. 2. 2015. Přestože je stále nadšencem, Bailenson již nevyznává tak vášnivé názory jako v roce 2015. Viz Jeremy Bailenson, *Experience on Demand: What Virtual Reality Is, How It Works, and What It Can Do* (New York: W. W. Norton, 2018).
- 31 **Palmer Luckey, zakladatel společnosti Oculus VR**: Alexandra Wolfe, „Palmer Luckey: Making Virtual Reality a Reality“, *The Wall Street Journal*, 7. 8. 2015.
- 31 **„Věda nenahrazuje slušnost“**: Bertrand Russell, *Icarus, or The Future of Science* (Boston: E. P. Dutton, 1924), 57–58.
- 31 **„ti, kdo truchlí nad ztrátou offline světa“**: Nathan Jurgenson, „The IRL Fetish“, *New Inquiry*, 28. 6. 2012.
- 32 **„vystoupili ze svých vozidel a začali si pořizovat selfie“**: „Los Angeles motorists stranded on freeway because of suicidal man threatening to jump off an overpass snap selfies with the would-be jumper in the background“, *Daily Mail*, 11. 4. 2014.
- 32 **„Narcista netouží po zážitcích“**: Richard Sennett, *The Fall of Public Man* (New York: W. W. Norton, 1992), 325.
- 32 **„zkušenost je překonávání nebezpečí“**: Yi-Fu Tuan, *Space and Place: The Perspective of Experience* (Minneapolis: University of Minnesota Press, 2001), 9.
- 33 **Delfská věštba hlásala**: Prvotní publikace Christine Rosen, „Virtual Friendship and the New Narcissism“, *New Atlantis*, léto 2007.
- 33 **vzpomínáme především na zážitky, které se odehrály online**: Na téma role internetu na to, jak si vytváříme vzpomínky, viz Daniel

- M. Wegner and Adrian F. Ward, „How Google Is Changing Your Brain“, *Scientific American* 309, no. 6 (prosinec 2013): 58–61.
- 33 **V roce 2016 se v pizzerii Comet Ping Pong:** Adam Goldman, „The Comet Ping Pong Gunman Answers Our Reporters' Questions“, *The New York Times*, 9. 12. 2016, A16.
- 34 **Americký filozof Lewis Mumford zabývající se technologiemi:** Lewis Mumford, *Technics and Civilization* (Chicago: University of Chicago Press, 2010), 3.

Tváří v tvář jeden druhému

- 37 **Sám si ověřoval teorii:** Charles Darwin, *The Expression of the Emotions in Man and Animals* (New York: Penguin, 2009), 47.
- 38 **Darwin se věnoval zejména studiu obličeje:** Darwin, *The Expression of the Emotions*, 301, 179, 172.
- 38 **„Sledoval jsem jednoho z průvodců“:** David Zax, „Wifarer's Indoor GPS and the Never-Lost Generation“, *Fast Company*, 7. 6. 2012.
- 39 **„Avšak tomu, kdo ho nenávidí, odplácí přímo“:** Exodus 33:11, Deuteronomy 7:10.
- 40 **„vědou o lidském charakteru“:** John Stuart Mill, „Of Ethology, or the Science of the Formation of Character“, in *The Collected Works of John Stuart Mill*, vol. 8, edited by John M. Robson (Toronto: University of Toronto Press, 1974).
- 41 **„Člověk je primát“:** Jonathan H. Turner, *Face to Face: Toward a Sociological Theory of Interpersonal Behavior* (Palo Alto, CA: Stanford University Press, 2002), 28.
- 41 **podle některých odhadů v méně než jednom procentu:** Ned Kock, „The Psychobiological Model: Towards a New Theory of Computer-Mediated Communication Based on Darwinian Evolution“, *Organization Science* 15, no. 3 (květen–červen 2004): 331.
- 41 **Intenzivní oční kontakt zvyšuje srdeční frekvenci:** A. Rodney Wellens, „Heart-Rate Changes in Responses to Shifts in Interpersonal Gaze from Liked and Disliked Others“, *Perceptual and Motor Skills* 64, no. 2 (1987): 595–98.
- 41 **vše v našem „biologickém aparátu“:** Kock, „The Psychobiological Model“, 330–31.
- 42 **„Musíme mít automatické hodnoticí mechanismy“:** Paul Ekman, *Emotions Revealed* (New York: St. Martin's Press, 2003), 14, 21.
- 43 **„Naše tváře mohou předvádět“:** Rozhovor s Paule Ekmanem, Being Human Conference, San Francisco, CA, 25. 3. 2012.

- 43 **„emoční stav člověka přesně vyčíst z jeho tváře“:** Kate Crawford, *Atlas of AI: Power, Politics, and the Planetary Costs of Artificial Intelligence* (New Haven: Yale University Press, 2021), 171.
- 43 **„konkrétní nebezpečí, jež Ekmanovy teorie představují“:** Maria Gendron and Lisa Feldman Barrett, „Facing the Past: A History of the Face in Psychological Research on Emotion Perception“, in J. M. Fernandez-Dols and J. A. Russell, eds., *The Science of Facial Expression* (Oxford: Oxford University Press, 2017), 30.
- 43 **„efekt posílení motivace“:** Michael Woodworth and Jeff Hancock, „The Motivational Enhancement Effect: Implications for Our Chosen Modes of Communication in the 21st Century“, *Proceedings of the 38th Annual Hawaii International Conference on System Sciences*, 6. 1. 2005.
- 43 **„podcenily relativní výhodu“:** M. Mahdi Roghanizad and Vanessa K. Bohns, „Should I Ask Over Zoom, Phone, Email, or In-Person? Communication Channel and Predicted Versus Actual Compliance“, *Social Psychology and Personality Science* 13, no. 7 (2022): 1163–72.
- 44 **„Existuje něco, co mysl zachycuje“:** Tara Parker-Pope, „Who's Trustworthy? A Robot Can Help Teach Us“, *The New York Times*, 11. 9. 2012, D5.
- 44 **Výzkumníci z Torontské univerzity:** Maciek Lipinski-Harten and Romin W. Tafarodi, „A Comparison of Conversational Quality in Online and Face-to-Face First Encounters“, *Journal of Language and Social Psychology* 31, no. 3 (2012): 331–41.
- 44 **„milenci hádají, usmírají“:** Michel de Montaigne, *The Complete Essays*, překlad: M. A. Screech (New York: Penguin, 1991), 507.
- 44 **„tichým jazykem“:** Edward T. Hall, *The Silent Language* (New York: Anchor, 1973).
- 44 **„implicitní komunikaci“:** Albert Mehrabian, *Silent Messages: Implicit Communication of Emotions and Attitudes* (Belmont, CA: Wadsworth, 1980).
- 45 **„Čím více jste naladěni na druhé“:** Barbara L. Fredrickson, „Your Phone vs. Your Heart“, *The New York Times*, 24. 3. 2013, SR14. Rovněž viz Barbara L. Fredrickson and Thomas Joiner, „Reflections on Positive Emotions and Upward Spirals“, *Perspectives on Psychological Science* 13, no. 2 (2018): 194–99.
- 45 **Marina Abramović:** Holland Cotter, „700-Hour Silent Opera Reaches Finale at MoMA“, *The New York Times*, 31. 5. 2010, C1. Rovněž viz Arthur Danto, „Sitting with Marina“, *The New York Times*, 23. 5. 2010.
- 46 **„Gesta, která někdy nazýváme prázdňami“:** Erving Goffman, *Interaction Ritual: Essays on Face to Face Behavior* (New York: Pantheon, 1982), 91.

- 46 **Goffman tvrdil, že když se lidé setkají:** Erving Goffman, *Relations in Public: Microstudies of the Public Order* (New York: Harper and Row, 1972), 239; Goffman, *Interaction Ritual*, 12.
- 46 **„dívat se na někoho, jako by byl vzduch“:** Eric D. Wesselmann, Florencia D. Cardoso, Samantha Slater, and Kipling D. Williams, „To Be Looked at as Through Air: Civil Attention Matters“, *Psychological Science* 23 (2012).
- 47 **brooklynský pokrývač:** George Packer, „The View from a Roofer’s Recession“, *The New Yorker*, 9. 4. 2009.
- 47 **„kdy se člověk chová k druhému tak“:** Goffman, *Interaction Ritual*, 145.
- 48 **Clinique:** Elizabeth Holmes, „Leave Me Alone, I’m Shopping“, *The Wall Street Journal*, 28. 6. 2012.
- 49 **„Vešel jsem do prodejny Applu“:** Ginger Gibson, tweet, přeposláno na podstránku profilu Mediabistro – Fishbowl, publikováno 10. 4. 2012; již není dostupné.
- 49 **„Mnoho našich cestujících využívá leteckou přepravu velmi často“:** Jack Nicas and Daniel Michaels, „The Self-Service Airport“, *The Wall Street Journal*, 28. 8. 2012.
- 49 **„Možná je to jen námi“:** Elizabeth Garone, „You Gotta Believe: Comparing Santa Video Chats“, *The Wall Street Journal*, 8. 12. 2011.
- 50 **Když se na jaře 2020 koronavirus vydal:** Tento oddíl se původně objevil v publikaci Christine Rosen, „Technosolutionism Isn’t the Fix“, *Hedgehog Review*, podzim 2020.
- 50 **„proč je Zoom hrozný“:** Kate Murphy, „Why Zoom Is Terrible“, *The New York Times*, 4. 5. 2020, A23.
- 50 **Psychologové Gabriel Radvansky a Jeffrey Zacks:** Gabriel A. Radvansky and Jeffrey M. Zacks, „Event Boundaries in Memory and Cognition“, *Current Opinion in Behavioral Sciences* 17 (říjen 2017): 133–40.
- 51 **„Podle mě někdy představujeme první“:** Norimitsu Onishi, „A Last Smile and a Wave for Bay Area Commuters“, *The New York Times*, 25. 3. 2013, A16.
- 51 **RP-VITA, lékařského robota:** Neal Ungerleider, „Autonomous robots coming to U.S. hospitals“, *Fast Company*, 24. 1. 2013.
- 51 **robota na kolečkách jménem Louise:** Ranit Mishori, „Hospitals Look at Ways to Reduce Readmissions“, *Herald-Tribune*, 26. 12. 2011.
- 52 **humanoidního robota Grace:** Sabrina Jonas, „Meet Grace, the humanoid robot offering companionship in a Montreal nursing home“, *CBC News*, 22. 10. 2022.
- 52 **Společnost Wellpoint, druhá největší zdravotní pojišťovna:** Anna Wilde Mathews, „Doctors Move to Webcams“, *The Wall Street Journal*, 21. 12. 2012, B1.

- 52 **„váš osobní spojenec v oblasti duševního zdraví“:** Woebotealth.com.
- 53 **„O tváři se dá z lékařského hlediska říci mnoho“:** Denise Grady, „What’s in a Face at 50?“, *The New York Times*, 31. 7. 2011, SR4.
- 53 **„Tato rafinovaná inscenace“:** Charles Isherwood, „Booth for Two, Dialogue Optional“, *The New York Times*, 9. 6. 2011, C1.
- 53 **z průzkumu agentury Pew Internet and American Life Project vyplynulo:** Amanda Lenhart, „Teens, Smartphones, and Texting“, Pew Research Center, 19. 3. 2012.
- 53 **Z aktualizovaného výzkumu v roce 2018:** Monica Anderson and JingJing Jiang, „Teens’ Social Media Habits and Experiences“, Pew Research Center, 19. 3. 2012.
- 54 **Studie publikovaná v časopise *Developmental Psychology*:** R. Pea, C. Nass, et al., „Media Use, Face-to-Face Communication, Media Multitasking, and Social Well-being among 8–12-year-old girls“, *Developmental Psychology* 48, no. 2 (březen 2012): 327–36.
- 54 **Zesnulý profesor komunikace na Stanfordově univerzitě Clifford Nass:** Rachel Emma Silverman, „Study: Face Time Benefits Preteens“, *The Wall Street Journal*, 31. 1. 2012; Mark Milian, „Study: Multitasking Hinders Youth Social Skills“, *CNN*, 25. 1. 2012.
- 55 **Jak zjistila Jean Twenge:** Jean Twenge, „Teens Have Less Face Time with Their Friends, and Are Lonelier Than Ever“, *Conversation*, 20. 3. 2019.
- 55 **„Technické dovednosti jsou skvělé“:** Rozhovor s autorem Garym Smallem, 28. 9. 2011.
- 55 **SmileScan:** Mark Gawne, „The modulation and ordering of affect“, *Fibreculture Journal* 21 (2012): 98, 108–10.
- 56 **„Hráče je třeba informovat“:** Jeremy Bailenson, „Your Kinect Is Watching You“, *Slate*, 7. 3. 2012.
- 56 **„sociální akt s následky“:** Marianne LaFrance, *Lip Service: Smiles in Life, Death, Trust, Lies, Work, Memory, Sex, and Politics* (New York: W. W. Norton, 2011), ix.
- 56 **„Je dost možné, že intenzita“:** Arvid Kappas and Nicole C. Kramer, eds., *Face-to-Face Communication over the Internet: Emotions in a Web of Culture, Language, and Technology* (Cambridge: Cambridge University Press, 2011), 8.
- 57 **„Navzdory pozitivnímu vlivu nových komunikačních technologií“:** Kyungjoon Lee, John S. Brownstein, et al., „Does Collocation Inform the Impact of Collaboration?“, *PLOS One* 5, no. 12 (prosinec 2010).
- 58 **„Nejednalo se o žádné skryté pohyby“:** „Police: Rail Commuters on Phones Didn’t Notice Gun“, *ABC7 News*, 8. 10. 2013.

- 59 **„Pusťte to do světa, na WorldStar!“**: Ali Winston, „Man Charged in Subway Attack on 78-Year-Old Woman That Was Caught on Video“, *The New York Times*, 25. 3. 2019, A21.
- 59 **V roce 1968 sociologové**: Aronson, *The Social Animal*, 46–47, 51.
- 60 **Novější studie efektu přihlížejícího**: Susan Pinker, „Bystanders Who Intervene in an Attack“, *The Wall Street Journal*, 20–21. 7. 2019, C4.
- 61 **„Představení není falešné jen proto“**: Goffman, *Relations in Public*, 273.
- 62 **„Pozornost je nejvzácnější“**: Simone Weil, letter to Joe Bousquet, 13. 4. 1942, in Simone Petrement, *Simone Weil: A Life*, překlad: Raymond Rosenthal (New York: Pantheon, 1976).

Z ruky do myši

- 65 **novinář z *The Washington Post*, nikdo z vlády**: Lisa Rein, „Washington’s Signature-Writing Machines Rumble into the Digital Age“, *The Washington Post*, 11. 4. 2014.
- 65 **„Podpisový stroj je již dlouhou dobu nástrojem“**: webové stránky společnosti Damilic.
- 65 **V době vlády George W. Bushe**: Brian Resnick and *National Journal*, „When a Robot Signs a Bill“, *The Atlantic*, 3. 1. 2013.
- 66 **„jeho použití často zdráhal přiznat“**: Gregory Korte, „White House Aides Use Autopen to Sign Highway Bill While Obama Is Overseas“, *USA Today*, 20. 11. 2015.
- 66 **se viceprezident Mike Pence odvolával na autopen**: Steven Nelson, „Mike Pence Calls Biden a ‚Trojan Horse for a Radical Agenda‘“, *New York Post*, 17. 7. 2020; Darren Rovell, „Autographed Trump Hats and Books Sold on His Website Were Signed by Machine“, *ABC News*, 18. 11. 2016.
- 66 **fanoušci zpěváka Boba Dylana**: Alexander Larman, „Bob Dylan’s Curious Book-Signing Controversy“, *Spectator*, 2. 12. 2022.
- 66 **Kaligraf Bernard Maisner**: Gena Feith, „With Pen in Hand, He Battles On“, *The Wall Street Journal*, 4. 9. 2012.
- 66 **Psaní rukou se však vytrácí**: Emily Freeman, „Cursive Joins the Ranks of Latin and Sanskrit“, *The Wall Street Journal*, 22. 11. 2013. The Common Core State Standards do not require handwriting instruction after grade 1, and don’t require cursive handwriting at all; after grade 1 states can choose to continue handwriting instruction or eliminate it altogether. See Saperstein Associates, „Handwriting in the 21st Century? A Summary of Research Presented at the Handwriting in the 21st Century Educational Summit“, zima 2012; Valerie Bauerlein, „The New Script for Teaching Handwriting Is No Script at All“, *The Wall Street Journal*, 31. 1. 2013, A1.

- 67 **Noviny v Torontu zaznamenaly nářek lektora cukrařiny**: Louise Brown, „Why Johnny Can’t Sign His Name“, *Toronto Star*, 23. 6. 2012.
- 67 **Podle Centra pro sociální průzkum China Youth Daily**: Ben Schott, „Tibiwangzi“, *The New York Times*, 8. 9. 2010.
- 68 **„možností, a to často neatraktivní“**: Philip Hensher, *The Missing Ink: The Lost Art of Handwriting* (New York: Farrar, Straus and Giroux, 2013), 6.
- 68 **Teoretici ztělesněného poznávání**: Maurice Merleau-Ponty, *Phenomenology of Perception*, překlad: Donald Landes (New York: Routledge, 2013). George Lakoff and Mark Johnson, *Metaphors We Live By* (Chicago: University of Chicago Press, 2003).
- 69 **„Mnoho našich lékařů nepíše čitelně“**: „Handwriting Challenged’ Doctors to Take Penmanship Class at Cedars-Sinai Medical Center“, *Science News*, 27. 4. 2000.
- 69 **Neurovědkyně Karin James**: Karin H. James and Laura Engelhardt, „The effects of handwriting experience on functional brain development in pre-literate children“, *Trends in Neuroscience Education* 1, no. 2 (prosinec 2012): 32–42.
- 70 **psycholožky Virginie Berninger**: Virginia Berninger, Katherine Vaughan, Robert Abbott, and Sylvia Abbott, „Treatment of Handwriting Problems in Beginning Writers: Transfer from Handwriting to Composition“, *Journal of Educational Psychology* 89, no. 4 (prosinec 1997): 652–56.
- 70 **Berninger svou studii aktualizovala**: Perri Klass, „Writing to Learn“, *The New York Times*, 21. 6. 2016, D6; Virginia Berninger, Robert Abbott, Clayton R. Cook, and William Nagy, „Relationships of Attention and Executive Functions to Oral Language, Reading, and Writing Skills and Systems in Middle Childhood and Early Adolescence“, *Journal of Learning Disabilities* 50, no. 4 (červenec-srpen 2017): 434–39; Zachary Alstad, Elizabeth Sanders, Robert D. Abbott, et al., „Modes of Alphabet Letter Production During Middle Childhood and Adolescence: Interrelationships with Each Other and with Other Writing Skills“, *Journal of Writing Research* 6, no. 3 (únor 2015): 199–231.
- 70 **Psychologové Pam Mueller a Daniel Oppenheimer**: Na téma rozptýlení vlivem používání počítačů, viz Faria Sana, Tina Weston, and Nicholas Sepeda, „Laptop Multitasking Hinders Classroom Learning for both Users and Nearby Peers“, *Computers and Education* 62 (březen 2013): 24–31; Pam A. Mueller and Daniel Oppenheimer, „The Pen Is Mightier Than the Keyboard: Advantages of Longhand over Laptop Note Taking“,

- Psychological Science* 25, no. 6 (červen 2014): 1159–68. A study in *Frontiers in Psychology* built on Mueller and Oppenheimer's study and measured electroencephalography activity in subjects using keyboards or drawing images by hand. They found that writing by hand stimulated regions of the brain associated with optimal learning. Audrey L. H. van der Meer and F. R. van der Weel, „Only Three Fingers Write, but the Whole Brain Works: A High-Density EEG Study Showing Advantages of Drawing over Typing for Learning”, *Frontiers in Psychology* 8 (2017): 706.
- 71 **„Digitalizace psaní“**: Anne Mangen, „The Disappearing Trace and the Abstraction of Inscription in Digital Writing”, in *Exploring Technology for Writing and Writing Instruction*, edited by Kristine E. Pytash and Richard E. Ferdig (IGI Global, 2013), 100–13.
- 72 **peří z pravého nebo levého křídla husy nebo labutě**: Ann Wroe, „Handwriting: An Elegy”, *1843 Magazine*, 8. 10. 2012.
- 72 **„Věřím, že tato práce má své výhody“**: Mary Gordon, „Putting Pen to Paper, but Not Just Any Pen to Any Paper”, *Writers on Writing: Collected Essays from the The New York Times* (New York: Times Books, 2002), 79.
- 72 **„záznamem času stráveného skládáním nových myšlenek“**: Deborah Madison, „The Case for Handwriting”, *Daily Zester*, 4. 8. 2010.
- 73 **Rodinný podnik Tamagoya specializovaný na dodávku takzvaných bentoboxů**: Martin Fackler, „In High-Tech Japan, the Fax Machines Roll On”, *The New York Times*, 14. 2. 2013, A1.
- 73 **„technologie mě formuje“**: Mohsin Hamid and Paul Antonio speaking on handwriting, „The Forum”, BBC World Service, 3. 2. 2015. Viz Hensher, *Missing Ink*, 244.
- 73 **Jak poznamenává kaligraf Paul Antonio**: „The Forum”, BBC World Service.
- 73 **„Vzhledem k rozsahu, v jakém ruku používáme“**: Manfred Spitzer, „To Swipe or Not to Swipe? The Question in Present-Day Education”, *Trends in Neuroscience and Education* 2 (srpen 2013): 95–99.
- 74 **„Snažil jsem se na budově udělat dvojitou zakřivenou čáru“**: „Architect Frank Gehry Finds CAD a Boon to Art and Business”, *CADigest*, 23. 2. 2004. The most popular CAD software, Auto-CAD, now has plenty of competition from programs such as Revit.
- 75 **„Počítač přestal být technologií“**: Stan Allen, „The Future That Is Now”, *Places*, březen 2012.
- 75 **Automatizace tvůrčího procesu pomocí CAD programů**: Quotations from Nicholas Carr, *The Glass Cage: Automation and Us* (New York: W. W. Norton, 2014), 142, 144–46.

- 75 **„architektura je s kreslením pevně spjatá“**: Michael Graves, „Architecture and the Lost Art of Drawing”, *The New York Times*, 2. 9. 2012, SR5.
- 76 **„Tím, že se zaměříme výhradně na počítačovou ilustraci“**: James Wines, „Why Architects Should Never Stop Drawing by Hand”, *Architizer*, publikováno 2. 3. 2023.
- 76 **„Kreslení tvarů, stínů a linií“**: Laura Landro, „The Man of a Thousand Face-Lifts”, *The Wall Street Journal*, 17. 8. 2012.
- 76 **„Malování naplňuje potřebu“**: Citace Raye Bradburyho z webových stránek Brainpickings.org, publikováno 22. 8. 2012.
- 76 **„Jedinou vstupenkou je odvaha“**: Winston S. Churchill, *Painting as a Pastime* (New York: Cornerstone Library, 1965).
- 78 **„Když se soustředíme na výrobu nějakého fyzického předmětu“**: Suzanne Ramljak, „Richard Sennett on Making”, *American Craft* (říjen – listopad 2009). Rovněž viz Richard Sennett, *The Craftsman* (New Haven: Yale University Press, 2009).
- 78 **Lee Miller, obuvník**: Rachel Emma Silverman, „The Yankee King of Cowboy Boots”, *The Wall Street Journal*, 14. 1. 2012.
- 78 **„Jsme bytosti, které vědí i cítí“**: Julian Baggini, „Joy in the Task”, *Aeon*, 9. 1. 2013.
- 79 **Podle průzkumu American Time Use**: „American Time Use Survey Summary”, Bureau of Labor Statistics, 23. 6. 2022.
- 79 **„Schopnost používat nářadí a pracovat rukama“**: Louis Uchitelle, „A Nation That's Losing Its Toolbox”, *The New York Times*, 22. 7. 2012, BU1; blogový příspěvek na Close Grain, 1. 4. 2013, publikováno 4. 6. 2015.
- 79 **„Vytváření něčeho, co začíná virtuálně“**: Chris Anderson, *Makers: The New Industrial Revolution* (New York: Crown Business, 2012), ch. 2; Evgeny Morozov, „Making It”, *The New Yorker*, 13. 1. 2014.
- 80 **Patricia Kuhl z Institutu pro studium mozku**: Patricia Kuhl, „The Linguistic Genius of Babies”, TEDx Rainier, říjen 2010.
- 81 **„Cílem výdělečného podniku“**: Ian Bogost, „Educational Hucksterism”, blogový příspěvek, 5. 1. 2013.
- 81 **„vyžaduje, aby se jedna mysl v reálném čase propojila s druhou“**: Pamela Hieronymi, „Don't Confuse Technology with College Teaching”, *Chronicle of Higher Education*, 13. 8. 2012.
- 82 **„Realita je v porovnání s jejich zkušenostmi nezajímavá“**: Matt Richtel, „Technology Changing How Students Learn, Teachers Say”, *The New York Times*, 1. 11. 2012.

- 82 **K nevídanému ověření otázky učitel vs. technologie:** Dřívější verze tohoto oddílu se původně objevila pod názvem „Technosolutionism Isn't the Fix“, *Hedgehog Review*, podzim 2020.
- 82 **„Známku od studentů, učitelů“:** Tawnell D. Hobbs and Lee Hawkins, „The Results Are in for Remote Learning: It Didn't Work“, *The Wall Street Journal*, 5. 6. 2020.
- 83 **„možná bychom se měli ptát“:** Ursula Franklin, *The Real World of Technology* (Toronto: House of Anansi Press, 2004), 51.
- 83 **„Vědecké poznatky jsou evidentní“ (...)** „To, zda si děti dostatečně hrají“: Tom Bartlett, „The Case for Play“, *Chronicle Review*, 20. 2. 2011.
- 84 **„Ačkoli se na hraní často nahlíží jako na lehkovážnou aktivitu“:** A. Diamond, W. S. Barnett, J. Thomas, and S. Munro, „Preschool Program Improves Cognitive Control“, *Science* 318, no. 5855 (30. 11. 2007): 1387–88.
- 84 **„hlavní metodu smíření se s naším bytím“:** Brian Sutton-Smith, *The Ambiguity of Play* (Cambridge, MA: Harvard University Press, 1997). There are also real physical consequences to a world where screens replace physical play, and not just in the upward trend of our global obesity epidemic. „Children who spend more time in front of television and computer screens and less in outdoor physical activity have narrower blood vessels in their eyes“, according to a 2011 study cited in a *The New York Times* article. „For adults, this form of constriction of the blood vessels is associated with an increased risk of cardiovascular disease.“ Another study found that „a child's corticospinal tract—which reaches the fingertips and impacts fine motor skills—is not fully developed until age 10“. The corticospinal tract is the arrangement of nerve cells that carries motor commands from the brain to the spinal cord. Viz Nicholas Bakalar, „Television Time and Children's Eyes“, *The New York Times*, 26. 4. 2011 (původní studie publikována v časopise *Arteriosclerosis, Thrombosis and Vascular Biology*); and G. Conti, „Handwriting Characteristics and the Prediction of Illegibility in Third and Fifth Grade Students“, publikováno na akci „Handwriting in the 21st Century? An Educational Summit“, Washington, D.C., 23. 1. 2012.
- 84 **„Když malým dětem odpíráme hru“:** Erika Christakis and Nicholas Christakis, „Want to Get Your Kids into College? Let Them Play“, CNN.com, 29. 12. 2010.
- 84 **esejisty 16. století Michela de Montaigne:** Michel de Montaigne, *The Complete Essays*, překlad: M. A. Screech (New York: Penguin, 1993), 1269.
- 85 **„s aspekty [našich nástrojů]“** Joseph Weizenbaum, *Computer Power and Human Reason: From Judgment to Calculation* (New York: W. H. Freeman, 1976), 22.

- 85 **„Tělo je našim prvním a nejpřirozenějším“:** Marcel Mauss, „Techniques of the Body“, *Economy and Society* 2, no. 1 (1973): 70–88.
- 85 **„dokázala zabít kuře, oškubat ho“:** Wallace Stegner, *Angle of Repose* (New York: Vintage, 2014), 437–38.
- 86 **„Naše tělo nás obklopuje“:** „Ignorance“, in Philip Larkin, *The Complete Poems*, redigoval Archie Burnett (New York: Farrar, Straus and Giroux, 2012), 67.
- Jak (ne)snášíme čekání**
- 89 **„Jedná se o věc, na kterou si naši hosté stěžují ze všeho nejvíce“:** About.com, Disney World forum, publikováno 13. 2. 2018. Rovněž viz „Fixing FastPass: How Disney's Virtual Queue Was Born, Broken, and Could Work Again“, *Theme Park Tourist*, 6. 3. 2020.
- 91 **„pohlcujících patnáct minut“:** Stephanie Rosenbloom, „Manifest Fantasy“, *The New York Times*, 23. 12. 2012, TR1.
- 91 **„My nejezdíme po železnici“:** Henry David Thoreau, *Walden* (New York: Thomas Y. Crowell, 1910), 120.
- 92 **„naše schopnost zmírnit“:** Frank Partnoy, „Beyond the Blink“, *The New York Times*, 8. 7. 2012, SR5.
- 92 **„Snad existuje jen jeden nejhorší hřích“:** W. H. Auden, *The Dyer's Hand and Other Essays* (New York: Vintage, 1989), 162.
- 93 **stráví Američané dohromady sedmatřicet miliard hodin ročně:** Alex Stone, „Why Waiting Is Torture“, *The New York Times*, 19. 8. 2012, SR12.
- 94 **výzkumník Jacob Hornik:** Jacob Hornik and Dan Zakay, „Psychological Time: The Case of Time and Consumer Behavior“, *Time and Society* 5, no. 3 (říjen 1996): 385–97.
- 94 **Průzkum provedený společností EnviroSell:** Ray A. Smith, „Find the Best Checkout Line“, *The Wall Street Journal*, 8. 12. 2011.
- 94 **Richard Larson, profesor na Massachusettském technologickém institutu:** Richard C. Larson, „Perspectives on Queues: Social Justice and the Psychology of Queuing“, *Operations Research* 35, no. 6 (listopad–prosinec 1987): 897.
- 94 **„Spotřebitelé ve frontě se porovnávají s ostatními lidmi“:** Rongrong Zhou and Dilip Soman, „Looking Back: Exploring the Psychology of Queuing and the Effect of the Number of People Behind“, *Journal of Consumer Research* 29 (březen 2003): 518–19.
- 96 **„Kdyby v Universalu nenabízeli možnost VIP“:** Brooks Barnes, „A VIP Ticket to Ride“, *The New York Times*, 10. 6. 2013, B1.

- 96 **rozsáhlému „zneužívání tohoto systému“**: Scott Martindale, „Disney Overhauling Disabled-Access Program to Curb Abuse“, *Orange County Register*, 24. 9. 2013.
- 97 **„počet lidí, kteří přiznávají, že cítí“**: Ashley Halsey III and Bonnie S. Berkowitz, „Number of Drivers Who Say They Feel Road Rage Has Doubled, Poll Finds“, *The Washington Post*, 1. 9. 2013.
- 97 **„téměř osmdesát procent řidičů alespoň jednou v předchozích třiceti dnech“**: American Automobile Association, „Aggressive Driving“.
- 97 **„v průměru dvaadvacát lidí měsíčně“**: Grace Hauck, „Road Rage Shootings Are Increasing. There Were More than 500 Last Year, Report Finds“, *USA Today*, 20. 3. 2023.
- 97 **„Všichni jsou pro nás anonymní“**: Jenni Bergal, „Cops Scramble to Deal with Deadly Road Rage During Pandemic“, *Stateline.org*, 13. 7. 2021.
- 99 **„formu extáze“**: Milan Kundera and Linda Asher, „The Ecstasy of Speed“, *Queen's Quarterly* 108, no. 3 (podzim 2001): 382.
- 99 **„To, co může na telefonu trvat třicet až šedesát sekund“**: Austin Carr, „Google's Project Glass: Inside the Problem Solving and Prototyping“, *Fast Company*, 5. 6. 2012. Rovněž viz Steve Lohr, „For Impatient Web Users, an Eye Blink Is Just Too Long to Wait“, *The New York Times*, 1. 3. 2012, A1.
- 100 **Granulární studie používání online videa**: S. Shunmuga Krishnan and Ramesh K. Sitaraman, „Video Stream Quality Impacts User Behavior: Inferring Causality Using Quasi-Experimental Designs“, *IEAA/ACM Transactions on Networking* 21, no. 6 (prosinec 2013): 2001–14.
- 100 **„menší formu zoufalství“**: Ambrose Bierce, *The Devil's Dictionary* (1906; Seattle: Sirius, 2023).
- 100 **„V době chytrých telefonů“**: Nick Bilton, „Thanks? Don't Bother“, *The New York Times*, 11. 3. 2013, B1.
- 100 **„Mám stále menší toleranci“**: Bilton, „Thanks? Don't Bother“.
- 100 **„obětujeme pozornost a péči“**: Evan Selinger, „We're Turning Digital Natives into Etiquette Sociopaths“, *Wired*, 26. 3. 2013.
- 101 **povídku Isaaca Asimovova z roku 1975**: Isaac Asimov, „The Life and Times of Multivac“, *The New York Times*, 5. 1. 1975, SM4.
- 101 **Podle Národního centra pro zneužívání návykových látek**: The National Center for Addiction and Substance Abuse at Columbia University, „The Importance of Family Dinners VII“, září 2011.
- 101 **souvislost mezi rodinnými rituály stolování a dětskou obezitou**: Amber J. Hammons and Barbara H. Fiese, „Is Frequency of Shared Family Meals Related to the Nutritional Health of Children and Adolescents?“, *Pediatrics* 127, no. 6 (červen 2011): 1565–74.

- 101 **„Cítím, že noční můra z titulu 1984“**: Aldous Huxley to George Orwell, 21. 10. 1949, publikováno na webových stránkách lettersofnote.com.
- 102 **„Dělají to pastýři, dělají to policisté“**: Marshall McLuhan, *Understanding Media: The Extensions of an* (Cambridge, MA: MIT Press, 1996), 78. The website Atlas Obscura features a museum devoted to komboloi in Nafplion, Greece.
- 102 **„strukturovat nejednoznačné sociální situace“**: Peter Stromberg, Mark Nichter, and Mimi Nichter, „Taking Play Seriously: Low-Level Smoking Among College Students“, *Culture, Medicine and Psychiatry* 31, no. 1 (březen 2007): 1–24.
- 102 **„činnostmi „mikroflow““**: Mihaly Csikszentmihalyi, *Flow: The Psychology of Optimal Experience* (New York: Harper Perennial, 2008), 52.
- 103 **Z průzkumu agentury Pew Internet and American Life Project vyplývá**: Pew Research Center, „Mobile Fact Sheet“, 7. 4. 2021.
- 103 **Rozsáhlý průzkum mezi uživateli telefonů**: Amanda Lenhart, „Cell Phones and American Adults“, Pew Internet and American Life Project, Pew Research Center, 2. 9. 2010.
- 103 **„Stimulace je nezbytnou podmínkou potěšení“**: William James, *The Principles of Psychology*, vol. 1 (New York: Henry Holt, 1918), 626.
- 103 **„Na zdech Pompejí jsou nápisy o nudě již z 1. století“**: Peter Toohey, „The Thrill of Boredom“, *The New York Times*, 7. 8. 2011, SR4.
- 103 **„přese všechna měřítka a grafy“**: Margaret Talbot, „What Does Boredom Do to Us—and for Us?“, *The New Yorker*, 20. 8. 2020.
- 104 **„Nuda na splátky“**: Benjamin Kunkel, „Lingering“, *n+1*, 31. 5. 2009.
- 104 **„Velmi jsme si zvykli přijímat pasivní zábavu“**: Linda Rodriguez McRobbie, „The History of Boredom“, *Smithsonian*, 20. 11. 2012.
- 105 **„Co informace spotřebovávají, je poměrně zřejmé“**: Herbert Simon, „Designing Organizations for an Information-Rich World“, in *Computers, Communications, and the Public Interest*, edited by Martin Greenberger (Baltimore: Johns Hopkins University Press, 1971).
- 105 **„Pro živý organismus“**: Sigmund Freud, *Beyond the Pleasure Principle* (London: International Psychoanalytical Press, 1922), 31.
- 105 **Někteří vědci, kteří se zabývají schizofrenií**: Martin Harrow, Gary J. Tucker, and Paul Shield, „Stimulus Overinclusion in Schizophrenic Disorders“, *Archives of General Psychiatry* 27, no. 1 (1972): 40–45.
- 105 **což dávno popsal filozof Blaise Pascal**: Blaise Pascal, *Pensées* (New York: Penguin, 1995).

- 105 **„Pozornost je naším nejdůležitějším nástrojem“**: Csikszentmihalyi, Flow, 33.
- 106 **Fascinující studie o hraní na automatech**: Natasha Dow Schull, *Addiction by Design: Machine Gambling in Las Vegas* (Princeton, NJ: Princeton University Press, 2014).
- 106 **psycholog Jerome L. Singer**: Jerome L. Singer, *The Inner World of Daydreaming* (New York: Harper and Row, 1975).
- 106 **Jak poznamenal jeden z jeho studentů**: Rebecca L. McMillan, Scott Barry Kaufman, and Jerome L. Singer, „Ode to Positive Constructive Daydreaming“, *Frontiers in Psychology* 4 (září 2013).
- 107 **„sebeuvědomění, tvořivost“**: Scott Barry Kaufman, „Mind Wandering: A New Personal Intelligence Perspective“, *Scientific American*, 25. 9. 2013.
- 107 **„Více jsem snil“**: Hope Mills, „The History of Humans Is the History of Technology: The Millions Interviews Robin Sloan“, *The Millions*, 8. 11. 2012.
- 107 **„V prostoru mezi úzkostí a nudou“**: Po Bronson and Ashley Merryman, „The Creativity Crisis“, *Newsweek*, 10. 7. 2010. Rovněž viz Scott Barry Kaufman, „Why Daydreamers Are More Creative“, *Psychology Today*, 28. 2. 2011.
- 108 **„Svět reálných věcí postrádá efektivitu“**: Max Levchin, DLD13 keynote, 21. 1. 2013.
- 108 **„Pro tento jediný den se oddáme zahálce“**: William Wordsworth, „To My Sister“, in *Selected Poems* (New York: Penguin Classics, 2005), 25.
- 109 **„Do klášterů chce dnes vstoupit jen málokdo“**: Brother Benet Tvedten, *The View from a Monastery* (New York: Riverhead, 2000), 50.
- 110 **„vnitřní svobodu“**: Thomas Merton, *Thoughts in Solitude* (New York: Farrar, Straus and Giroux, 1999), xi, 89.
- 113 **„Zkuste si to jen představit“**: Claire Cain Miller, „New Apps Know the Answer before You Ask the Question“, *The New York Times*, 30. 7. 2013, A1.
- 113 **„lidé, kteří se chystali na dovolenou, vykazovali před cestou větší míru štěstí“**: Jeroen Nawijn, Miquelle A. Marchand, Ruut Veenhoven, and Ad J. Vingerhoets, „Vacationers Happier, but Most Not Happier after a Holiday“, *Applied Research in Quality of Life* 5, no. 1 (březen 2010): 35–47.
- 114 **Slow Messenger**: Jennifer Leonard, „Hurry Up and Wait“, *GOOD*, 7. 1. 2010.
- 114 **„imaginační reakcí“**: Antonio Damasio, *Descartes' Error: Emotion, Reason, and the Human Brain* (New York: Picador, 1994), ch. 1.
- 115 **zprávu v časopise Journal of Biosocial Science**: John Komlos, Patricia Smith, and Barry Bogin, „Obesity and the Rate of Time Preference: Is

- There a Connection?“, *Journal of Biosocial Science* 36, no. 2 (březen 2004): 209–19.
- 115 **„I po zohlednění dobře známých determinantů“**: Charles Courtemanche, Garth Heutel, and Patrick McAlvanah, „Impatience, Incentives, and Obesity“, *Economic Journal* 125, no. 582 (únor 2015): 1–31.
- 115 **Jiní výzkumníci zjistili**: Viz například David Laibson, „Impatience and Savings“, National Bureau of Economic Research, *Reporter*, podzim 2005; a Alessandro Grecucci et al., „Time Devours Things: How Impulsivity and Time Affect Temporal Decisions in Pathological Gamblers“, *PLOS One*, 8. 10. 2014.
- 116 **„trpěliví lidé skutečně lépe spolupracují“**: Oliver S. Curry, Michael E. Price, and Jade G. Price, „Patience Is a Virtue: Cooperative People Have Lower Discount Rates“, *Personality and Individual Differences* 44, no. 3 (February 2008): 780.
- 118 **„Každý člověk spěchá jinam“**: Michel de Montaigne, *The Complete Essays*, překlad: Donald Frame (Stanford: Stanford University Press, 1958), 799.

Šestý smysl

- 121 **„nezadaným lidem, kteří používají emodži“**: Laura Stampler, „People Who Use Emojis Have More Sex“, *Time*, 4. 2. 2015; Amanda N. Gessleman, Vivian P. Ta, and Justin R. Garcia, „Worth a thousand interpersonal words: Emojis as affective signals for relationship-oriented digital communication“, *PLOS One*, 15. 8. 2019.
- 122 **„dvaatřicet procent příslušníků generace Z“**: „The Future of Creativity: 2022 U.S. Emoji Trend Report Reveals Insights on Emoji Use“, Adobe blog, 13. 9. 2022.
- 122 **„V dnešní době mi na esemesku“**: Caitlin Macy, „The Age of Emotional Overstatement“, *The Wall Street Journal*, 11. 6. 2022.
- 124 **takové „malé niterné záchvěvy sebe sama“**: Erving Goffman, *Interaction Ritual: Essays on Face to Face Behavior* (New York: Pantheon, 1982), 269–70.
- 124 **„vědět více, než umíme říct“**: Michael Polanyi, *The Tacit Dimension* (Chicago: University of Chicago Press, 2009), 4.
- 124 **Antonio Damasio rozlišuje mezi pocity**: Antonio Damasio, *The Feeling of What Happens: Body and Emotion in the Making of Consciousness* (New York: Harcourt, 1999), 36; Antonio Damasio and Gil B. Carvalho, „The Nature of Feelings: Evolutionary and Neurobiological Origins“, *Nature Reviews Neuroscience* 14 (únor 2013): 143–52.

- 125 **„Život je umění nechat se dobře oklamat“**: William Hazlitt, *The Round Table* (London: Sampson Low, Son, and Marston, 1869), 102.
- 125 **„vědy“, takzvané „guestologie“**: Bruce Jones, „Understanding Your Customers Using Guestology“, Disney Institute, 21. 8. 2012; Virginia Chamlee, „Here's What it Takes to be a Full-Time Disney Princess“, *Buzzfeed*, 19. 1. 2018.
- 125 **„většina zaměstnanců společnosti Disney, zatímco předstírá pocity štěstí“**: Anne Reyers and Jonathan Matusitz, „Emotional Regulation at Walt Disney World: An Impression Management View“, *Journal of Workplace Behavioral Health* 27, no. 3 (2012): 139–59.
- 126 **psychologové Stanley Schachter a Jerome L. Singer**: Stanley Schachter and Jerome L. Singer, „Cognitive, Social, and Physiological Determinants of Emotional State“, *Psychological Review* 69 (1962): 379–99.
- 126 **„Interakce s lidmi je dovednost, kterou se člověk musí naučit“**: Elizabeth Cohen, „Does Life Online Give You Popcorn Brain?“, *CNN*, 23. 6. 2011. Rovněž viz Eyal Ophir, Clifford Nass, and Anthony Wagner, „Cognitive Control in Media Multitaskers“, *Proceedings of the National Academy of Sciences* 106, no. 37 (2009): 1–5.
- 127 **„sociální výtky, jako je neverbální komunikace“**: Ashley A. Anderson, Dominique Brossard, et al., „The ‚Nasty Effect‘: Online Incivility and Risk Perceptions of Emerging Technologies“, *Journal of Computer-Mediated Communication* 19, no. 3 (duben 2014): 373–87.
- 127 **„se zadostiučiněním“ pochlubila**: Dan Levin, „Slur, Surfacing an Old Video, Alters Young Lives and a Town“, *The New York Times*, 27. 12. 2020, A1.
- 128 **Jedna univerzitní profesorka zjistila**: Jonathan Mahler, „Who Spewed That Abuse? Anonymous Yik Yak Isn't Telling“, *The New York Times*, 9. 3. 2015, A1.
- 128 **„Naše vlastní já, skryté samo za sebe“**: Emily Dickinson, „One Need Not be a Chamber—to be Haunted“, in *The Poems of Emily Dickinson, Variorum Edition*, redigoval R. W. Franklin (Cambridge, MA: Harvard University Press, 1998), 431.
- 128 **„Když se věci odehrávají příliš rychle“**: Mary Helen Immordino-Yang, Andrea McColl, Hanna Damasio, and Antonio Damasio, „Neural Correlates of Admiration and Compassion“, *Proceedings of the National Academy of Sciences* 106, no. 19 (12. 5. 2009): 8021–26.
- 128 **„bují závist“**: Hanna Krasnova, Helena Wenninger, Thomas Widjaja, and Peter Buxmann, „Envy on Facebook: A Hidden Threat to Users' Life Satisfaction?“, *Wirtschaftsinformatik Proceedings 2013*, paper 92.

- 129 **„Poprvé máme k dispozici mikroskop“**: Tom Simonite, „What Facebook Knows“, *Technology Review*, 13. 6. 2012.
- 129 **„Hněv a nenávisť jsou nejsnazší způsoby“**: Jeremy B. Merrill and Will Oremus, „Five Points for Anger, One for a ‚Like‘: How Facebook's Formula Fostered Rage and Misinformation“, *The Washington Post*, 26. 10. 2021.
- 129 **Programátoři internetové seznamky OKCupid**: Christian Rudder, „We Experiment on Human Beings!“, *OKTrends*, 28. 7. 2014.
- 129 **Někteří uživatelé aplikace byli zděšeni**: V zásadách ochrany osobních údajů společnosti OKCupid je uvedeno: „Of course, we also process your chats with other users as well as the content you publish to operate and secure the services, and to keep our community safe“, většina uživatelů je však pravděpodobně nečte.
- 129 **„Experimentujeme s lidskými bytostmi!“**: Společnost OKCupid původně publikovala tento příspěvek na svém blogu, nicméně jej od té doby vymazala. Viz Laura Stampler, „Facebook Isn't the Only Website Running Experiments on Human Beings“, *Time*, 28. 7. 2014.
- 130 **„Jedná se o instinktivní preference“**: Caeli Wolfson Widger, „Don't Pick Up“, *The New York Times Magazine*, 6. 10. 2013, 58.
- 130 **„Když vidíme, že má nohu nebo ruku jiného člověka něco nebo někdo udeřit“**: Citace Adama Smithe z publikace Roye Portera, *Flesh in the Age of Reason* (New York: W. W. Norton, 2003), 337–38.
- 131 **„dnešní vysokoškoláci mají asi o čtyřicet procent nižší“**: Sarah H. Konrath, Edward H. O'Brien, and Courtney Hsing, „Changes in Dispositional Empathy in American College Students Over Time“, *Personality and Social Psychology Review* 15, no. 2 (květen 2011): 180–98; rovněž viz „Empathy: College Students Don't Have as Much as They Used To“, *EurekaAlert*, 28. 5. 2010.
- 131 **Studie zaměřená na vysokoškolské studenty z roku 2022**: Janelle S. Peifer and Gita Taasobshirazi, „College Students' Reduced Cognitive Empathy and Increased Anxiety and Depression before and during the Covid-19 Pandemic“, *International Journal of Environmental Research and Public Health* 19, no. 18 (září 2022): 11330.
- 131 **„vést k jejich realizaci ve skutečném životě“**: Amy L. Gonzales and Jeffrey T. Hancock, „Identity Shift in Computer-Mediated Environments“, *Media Psychology* 11, no. 2 (2008): 167–85.
- 132 **„Výzkumy stále jasněji dokazují“**: Nick Bilton, „Linking Violent Games to Erosion of Empathy“, *The New York Times*, 16. 6. 2014, B6. Rovněž viz Bruce D. Bartholow, Brad J. Bushman, and Marc A. Sestir, „Chronic

- violent video game exposure and desensitization to violence: Behavioral and event-related brain potential data", *Journal of Experimental Social Psychology* 42, no. 4 (červenec 2006): 532–39.
- 132 **„u dospívajících při dlouhodobém vystavování násilným obrazům utlumí“**: Jeanne Funk Brockmyer, „Playing Violent Video Games and Desensitization to Violence“, *Child Adolescent Psychiatric Clinics of North America* 24, no. 1 (leden 2015): 65–77; rovněž viz Jeanne Funk Brockmyer, „Desensitization and Violent Video Games: Mechanisms and Evidence“, *Child Adolescent Psychiatric Clinics of North America* 31, no. 1 (leden 2022): 121–32.
- 132 **Vezměme si například ošetřovatelství**: Richard Perez-Pena, „Memorizing, Accessing“, *The New York Times Education Life*, 22. 1. 2012, 27; Debra Wood, „Social Media: Cautionary Tales for Nurses“, *Nursezone.com*, 16. 8. 2012.
- 133 **Sim Mana (.) Sestřičku Annu**: Michelle Aebersold and Dana Tschannen, „Simulation in Nursing Practice: The Impact on Patient Care“, *Online Journal of Issues in Nursing* 18, no. 2 (květen 2013): 6. Nursing Anne is viewable on Laerdal's website.
- 133 **„Znepokojuje mě, když slyším o studijních programech ošetřovatelství“**: Perez-Pena, „Memorizing, Assessing“, 27.
- 134 **„Můj šéf mi outsourcuje trpělivost“**: Arlie Russell Hochschild, „The Outsourced Life“, *The New York Times*, 6. 5. 2012, SR1.
- 134 **„emoční kontrola pravopisu“**: Paola Antonelli, „Talk to Me: Design and Communication Between People and Objects“ (New York: Museum of Modern Art, 2011).
- 134 **„Nyní je naším globálním táborákem YouTube“**: Popis konference Brite 2015 je uveden na webových stránkách davidrogers.digital/blog. Video již není na internetu dostupné.
- 134 **„Ve spolupráci s našimi partnery ze společnosti Google“**: Mary Beech, „Empathy made me a better leader and marketer. Here's what it could do for your brand“, *Think with Google*, duben 2018.
- 135 **„elegantní nástroje vzájemného odcizení“**: E. J. Mishan, *Economic Myths and the Mythologies of Economics* (Abingdon, UK: Routledge Revivals, 2011), 180.
- 135 **Like-a-Hug**: John Metcalfe, „A Jacket That Hugs You for Getting Facebook Likes“, *The Atlantic*, 4. 10. 2012.
- 135 **„Studie provedená Mezinárodním centrem pro média a veřejnou agendu při Marylandské univerzitě“**: Jacqui Cheng, „Students face withdrawal, distress when cut off from the Internet“, *Ars Technica*, 6. 4. 2011.

- 135 **zprávy organizace Credit Suisse Youth Barometer**: Credit Suisse, „Smartphone Fever“, bulletin, květen 2012.
- 136 **„si člověk nepřipadá osamělý“**: Luke Fernandez and Susan J. Matt, „Americans Were Lonely Long before Technology“, *Slate*, 19. 6. 2019; výňatek z textu autorů Luke Fernandez a Susan J. Matt, *Bored, Lonely, Angry, Stupid: Changing Feelings About Technology from the Telegraph to Twitter* (Cambridge, MA: Harvard University Press, 2019).
- 137 **„digitálního šestého smyslu“**: Don Clark, „Electronics Develop a Sixth Sense“, *The Wall Street Journal*, 7. 1. 2013.
- 137 **„Všudypřítomné počítače“**: Egon L. van den Broek, „Ubiquitous Emotion-Aware Computing“, *Personal and Ubiquitous Computing* 17 (2013): 53–67.
- 137 **„Schopnost nepřetržitě a univerzálně měřit“**: Alex Pentland, *Honest Signals: How They Shape Our World* (Cambridge, MA: MIT Press, 2008). Rovněž viz Alex Pentland, *Social Physics: How Good Ideas Spread—the Lessons from a New Science* (New York: Penguin, 2014), 58–59, 219.
- 138 **„I když to někdo může považovat za zásah do soukromí“**: Nick Bilton, „Devices That Know How We Really Feel“, *The New York Times*, 5. 5. 2014, B6.
- 138 **„objektivně měří lidské chování“**: Rachel Emma Silverman, „Tracking Sensors Invade the Workplace“, *The Wall Street Journal*, 7. 3. 2013.
- 139 **„Každých pár minut ten software pořídil snímek“**: Adam Satariano, „How My Boss Monitors Me While I Work from Home“, *The New York Times*, 7. 5. 2020, B1.
- 139 **„organizace by měly zavést“**: Roshni Raveendhran and Nathanael J. Fast, „Humans judge, algorithms nudge: The psychology of behavior tracking acceptance“, *Organizational Behavior and Human Decision Processes* 164 (2021): 11–26.
- 139 **„dolování reality“**: Kate Greene, „What Your Phone Knows about You“, *Technology Review*, 20. 12. 2007.
- 140 **„Překročili jsme rámeček pouhého“**: Chip Cutter and Rachel Feintzeig, „Smile! Your Boss Is Tracking Your Happiness“, *The Wall Street Journal*, 7–8. 3. 2020, B1.
- 140 **„rozumná“ společnost, kde „je vše zařízeno“**: Alex Pentland, „Society's Nervous System: Building Effective Government, Energy, and Public Health Systems“, *Pervasive and Mobile Computing*, Annual Special Issue (říjen 2011): 10.
- 141 **„Rádi říkáme, že telefon má oči“**: Wade Roush, „Inside Google's Age of Augmented Humanity“, *xconomy.com*, 28. 2. 2011.

- 141 **aplikaci Moodies**: Bianca Bosker, „Beyond Verbal's New App Tells You How Cheating Politicians Really Feel“, *Huffpost*, 4. 6. 2013.
- 142 **„Měříme věci víc než kdy dřív“**: Gary Shapiro, „What Happens When Your Friend's Smartphone Can Tell That You're Lying“, *The Washington Post*, 31. 10. 2014.
- 142 **„Pokaždé když něco prožíváte v přítomnosti“**: Alan M. Watts, *The Wisdom of Insecurity: A Message for an Age of Anxiety* (New York: Vintage, 2011), 81, 107–9.
- 143 **„Nestačí ,používat technologie“**: B. F. Skinner, *Beyond Freedom and Dignity* (New York: Knopf, 1971), 4–5.
- 143 **„masové interpersonální přesvědčování“**: BJ Fogg, „Mass Interpersonal Persuasion: An Early View of a New Phenomenon“, in *Persuasive*, redigoval Harri Oinas-Kukkonen et al. (Berlin: Springer, 2008), 23–34.
- 144 **„okouzující zkreslené vnímání“**: Natasha Dow Schull, *Addiction by Design: Machine Gambling in Las Vegas* (Princeton, NJ: Princeton University Press, 2012), 96, 108.
- 144 **„Nabízené schéma zpracování umožňuje“**: Egon L. van den Broek, Marleen H. Schut, Kees Tuinebreijer, and Joyce H. D. M. Westerink, „Communication and Persuasion Technology: Psychophysiology of Emotions and User-Profiling“, *Persuasive 06: Proceedings of the First International Conference on Persuasive Technology for Human Well-Being*, květen 2006, 154–57.
- 144 **„elektronické prostředí, které je citlivé“**: van den Broek et al., „Communication and Persuasion Technology“.
- 144 **vznik „přesvědčovacího profilování“**: Maurits Kaptein and Dean Eckles, „Selecting Effective Means to Any End: Futures and Ethics of Persuasion Profiling“, in *Persuasive 2010: Persuasive Technology*, redigoval T. Ploug et al. (Berlin: Springer, 2010), 82–93.
- 145 **„Zeptejte se sami sebe, zda vaše technologie přesvědčuje“**: Daniel Berdichevsky and Erik Neuenschwander, „Toward an Ethics of Persuasive Technology“, *Technology Information Communications of the ACM* 42, no. 5 (1. 5. 1999): 51.
- 145 **„otázka, zda techniky takzvaného ,přesvědčování“**: Bran Knowles, Benjamin Wohl, Paul Coulton, and Mark Lochrie, „Convince Us!: An Argument for the Morality of Persuasion“, Lancaster University eprint.
- 145 **„Člověku lze vzít všechno“**: Victor Frankl, *Man's Search for Meaning* (Boston: Beacon, 2006), 66.
- 146 **„automaticky řídit“ vaše vztahy“**: popis aplikace PPLKPR z iTunes app store; propagační video na webových stránkách pplkpr.com.

- 147 **Jeden mladý muž uvedl pro časopis Fast Company**: Sophie Weiner, „This App Wants to Help You Get Rid of People Who Stress You Out“, *Fast Company*, 26. 1. 2015. Rovněž viz Sarah Buhr, „The pplkpr App Wants to Tell You Which Friends Are Better to Hang With“, *Techcrunch*, 19. 1. 2015.
- 147 **„O našem moderním člověku jim bude stačit jediná věta“**: Albert Camus, *The Fall*, překlad: Justin O'Brien (New York: Vintage, 1991), 6.
- 147 **„souvisí s emocemi, vychází z nich nebo je ovlivňuje“**: Rosalind W. Picard, „Affective Computing“, MIT Media Laboratory Perceptual Computing Section Technical Report No. 321 (1995); rovněž viz Rosalind Picard, *Affective Computing* (Cambridge, MA: MIT Press, 1997).
- 147 **„Myslím, že za deset let“**: Raffi Khatchadourian, „We Know How You Feel“, *The New Yorker*, 19. 1. 2015.
- 149 **„Nemá to nic společného s tím“**: Joseph Weizenbaum, *Computer Power and Human Reason: From Judgment to Calculation* (New York: W. H. Freeman, 1976), 270.

Zprostředkovaná potěšení

- 151 **Sarai Sierra**: J. David Goodman, „Mystery Deepens as Staten Island Woman's Body Is Returned from Turkey“, *The New York Times*, 8. 2. 2013, A22; Sebnem Arsu and J. David Goodman, „Man Says He Killed Tourist after She Rejected Kiss“, *The New York Times*, 19. 3. 2013, A24.
- 152 **„Stává se z toho bezpečnostní riziko“**: Geetika Rudra, „Lake Tahoe Hikers Taking Too Many Dangerous Bear Selfies“, *ABC News*, 26. 10. 2014.
- 152 **Průzkum provedený společností Ford Motor Company**: Ford Newsroom, „Ford Launches Icon50 to Celebrate Mustang Influence on Pop Culture, Rekindle Americans' Sense of Adventure“, tisková zpráva, 1. 10. 2014.
- 156 **„Nepřirozeně silné exploze“**: Robert M. Sapolsky, *Why Zebras Don't Get Ulcers*, 3rd ed. (New York: Holt, 2004), 351.
- 157 **„Zatímco cestování je o nečekaném“**: Ilan Stavans and Joshua Ellison, „Reclaiming Travel“, *The New York Times*, 8. 7. 2012.
- 157 **Dobrodruh David Roberts považuje**: David Roberts, „When GPS Leads to SOS“, *The New York Times*, 14. 8. 2012, A19. Rovněž viz David Roberts, „Exploits, Now Not So Daring“, *The New York Times*, 16. 9. 2011, A29.
- 158 **„Aby bylo cestování dokonalé, odpojení je nutností“**: Paul Theroux, *The Tao of Travel: Enlightenments from Lives on the Road* (New York: Houghton Mifflin Harcourt, 2011), 5, 145–46.

- 158 **průzkumem výletní společnosti Royal Caribbean Cruise Lines:** Michael Gadd, „How a Family Uses Social Media During a Week's Holiday“, *Daily Mail*, 13. 10. 2014.
- 158 **„Styk v kyberprostoru zkaluje“:** Dervla Murphy, „First, Buy Your Pack Animal“, *The Guardian*, 2. 1. 2009.
- 158 **Novinář Paul Salopek:** Paul Salopek, „A Stroll Around the World“, *The New York Times*, 24. 11. 2013, SR1. Follow Salopek's journey at „Out of Eden Walk“, webové stránky *National Geographic*.
- 159 **„Každá mapa je něčí způsob“:** Oliver Burkeman, „How Google and Apple's Digital Mapping Is Mapping Us“, *The Guardian*, 28. 8. 2012.
- 159 **„Byl to krásný okamžik“:** Emily Brennan, „Caterina Fake, of Flickr and Findery, on Creating Wonder“, *The New York Times*, 8. 12. 2013, TR3; Brian Patrick Eha, „Caterina Fake's Findery Aims to Be an Adventure Machine“, *Entrepreneur*, 3. 4. 2013.
- 161 **„fotografické trofeje“:** Susan Sontag, *On Photography* (New York: Picador, 1977), 9.
- 161 **„Uvědomili jsme si, že větší příležitosti“:** Nick Bilton, „A Camera of Daredevils Gains Appeal“, *The New York Times*, 22. 10. 2012, B1.
- 161 **„jeviště“, na kterém „chcete mít nástroje“:** Farhad Manjoo, „Instagram Goes Beyond Its Gauzy Filters“, *The New York Times*, 5. 6. 2014, B1.
- 161 **„prožitky [ze stravování v restauracích]:** T. M. Brown, „How Instagram Is Eating Dining“, *Fast Company*, 14. 8. 2017.
- 162 **„Ukázal dovolenou své kameře“:** Wendell Berry, „The Vacation“, in *New Collected Poems* (Berkeley: Counterpoint, 2012).
- 162 **„zklamání z reality“:** Alexandra Molotkow, „New Feelings: Reality Disappointment“, *Real Life*, 8. 11. 2021.
- 162 **„Byl tak rozlehlý a tak známý“:** Ari N. Schulman, „GPS and the End of the Road“, *New Atlantis*, jaro 2011.
- 162 **„Přemýšlela jsem, jestli se nesnažíme reprodukovat obraz“:** Simon Bainbridge, „Photo Opportunities“, *British Journal of Photography* 157 (říjen 2010): 19–26.
- 163 **„obrovskou sochu faraona Ramesse II.“:** Oliver Wendell Holmes, „The Stereoscope and the Stereograph“, *The Atlantic* (červen 1859).
- 163 **na místech, jako je Heidelberg v Německu:** Bernd Stiegler, *A History of Armchair Travel*, překlad: Peter Filkins (Chicago: University of Chicago Press, 2010), 110.
- 163 **„Virtuální cestování v křesle“:** Kevin Sintumuang, „A Digital Odyssey“, *The Wall Street Journal*, 2. 7. 2011.

- 164 **„deseti věcí, které jste dosud na výletní lodi dělat nemohli“:** „10 Things You've Never Been Able to Do on a Cruise Ship Before“, Royal Caribbean Cruises, tisková zpráva, 25. 8. 2014.
- 164 **„Pomysli na tu dlouhou cestu domů“:** Elizabeth Bishop, „Questions of Travel“, in *Elizabeth Bishop: Poems, Prose, and Letters* (New York: Library of America, 2008), 74.
- 164 **„A pozorovatel, ten je s dílem jedním pohledem hotov?“:** Paul Klee, *Creative Confession and Other Writings* (London: Tate Gallery Act Editions, 2014), 10.
- 164 **průměrný návštěvník muzea v dnešní době stráví:** Stephanie Rosenbloom, „A Museum of Your Own“, *The New York Times*, 12. 10. 2014, TR1.
- 164 **„v kvalitním umění se skrývá jistý druh nadpravdy“:** Aldous Huxley, *Collected Essays* (New York: Harper & Brothers, 1958), 97.
- 165 **„bateriemi času“ a „zásobárnami“** Jennifer L. Roberts, „The Power of Patience“, *Harvard Magazine*, listopad–prosinec 2013: 40–43.
- 165 **„Obraz nyní putuje k divákovi“:** John Berger, *Ways of Seeing* (London: BBC/Penguin, 1972), 19–20.
- 165 **„Jediný způsob, jak porozumět obrazu“:** Jean Renoir, *Renoir: My Father* (New York: New York Review of Books, 2001), 58.
- 165 **„většina uměleckých děl vydává svá tajemství pomalu“:** Philippe de Montebello and Martin Gayford, *Rendez-Vous with Art* (New York: Thames and Hudson, 2014).
- 166 **„To, že jste se na něco podívali“:** Roberts, „The Power of Patience“, 43.
- 166 **„Z digitální vzdálenosti vidíte obraz“:** Holland Cotter, „Just Being There“, *The New York Times*, 19. 3. 2015, F1.
- 166 **„Dnem muzejních selfie“:** „Happy Museum-Selfie Day“, artinfo.com, blogový příspěvek, 22. 1. 2014; Gideon Bradshaw, „Jay Z Takes an Iconic Selfie at the Warhol Museum“, *Pittsburgh Magazine*, 23. 1. 2014.
- 167 **„Říkám hurá“:** Deborah Solomon, „Hey 'Starry Night,' Say 'Cheese!'“, *The New York Times*, 29. 9. 2013, SR5.
- 167 **„efektem znehodnocení fotografie“:** Linda A. Henkel, „Point-and-Shoot Memories: The Influence of Taking Photos on Memory for a Museum Tour“, *Psychological Science* 25, no. 2 (2014): 396–402. Rovněž viz Julia S. Soares and Benjamin C. Storm, „Does Taking Multiple Photos Lead to a Photo-Taking- Impairment Effect?“, *Psychonomic Bulletin and Review* 29 (červenec 2022): 2211–18.
- 167 **Fotografie sice nabízejí výjimečné „podněty“ pro oživení paměti:** Simon Bowen and Daniela Petrelli, „Remembering today tomorrow:

- Exploring the human-centered design of digital mementos", *International Journal of Human-Computer Studies* 69, no. 5 (květen 2011): 324–337.
- 167 **Nové způsoby vidění a ukládání:** Následující pasáže čerpají z publikace Christine Rosen, „The Image Culture“, *New Atlantis* (podzim 2005), a taktéž Christine Rosen, „The Age of Egocasting“, *New Atlantis* (podzim 2004 – zima 2005).
- 168 **„pouhým nástrojem, který slouží“:** *Encyclopedia of Nineteenth-Century Photography*, redigoval John Hannavy (New York: Routledge, 2013), 671.
- 168 **„obraz se stane důležitějším než samotný objekt“:** Oliver Wendell Holmes, „The Stereoscope and the Stereograph“, *The Atlantic*, 1. 6. 1859.
- 168 **„Pomstychtivý Bůh vyslyšel“:** Charles Baudelaire, „Salon of 1859“, *Revue Française*, 10. 6.–20. 7. 1859. Rovněž viz Charles Baudelaire, *The Mirror of Art*, redakce a překlad: Jonathan Mayne (London: Phaidon, 1955).
- 168 **„lidé, kteří se o tom, co se na světě děje“:** Sontag, *On Photography*.
- 168 **„progresivní reakcí“:** Walter Benjamin, „The Work of Art in the Age of Mechanical Reproduction“, in *Illuminations: Essays and Reflections*, redigovala Hannah Arendt (New York: Schocken, 1968), 217–42.
- 170 **„Z návštěvy muzea se stala počítačová hra“:** Jed Perl, „Googled“, *New Republic*, 16. 2. 2011.
- 171 **„Carsten Holler: Prožitek“:** Judith H. Dobrzynski, „High Culture Goes Hands-On“, *The New York Times*, 11. 8. 2013, SR1.
- 171 **„posunout od pasivních zážitků“:** Steve Lohr, „Museums Morph Digitally“, *The New York Times*, 26. 10. 2014, F1.
- 171 **Clevelandské muzeum umění:** Fred A. Bernstein, „Technology That Serves to Enhance, Not Distract“, *The New York Times*, 21. 3. 2013, F26.
- 172 **„digitální myšlení na prvním místě“:** Lohr, „Museums Morph“, F1.
- 172 **„regenerační prostředí“:** Stephen Kaplan, Lisa V. Bardwell, and Deborah B. Slakter, „The Restorative Experience as a Museum Benefit“, *Journal of Museum Education* 18, no. 3 (podzim 1993): 15–18.
- 172 **Jiná studie Daniela Fujiwary:** Daniel Fujiwara, „Museums and Happiness: The Value of Participating in Museums and the Arts“, Happy Museum Project, duben 2013.
- 172 **„Dívat se na kvalitní umění“:** Judith H. Dobrzynski, „My Experience With, and Rationale For, Experience Museums“, artinfo.com, blogový příspěvek, 13. 8. 2013.
- 172 **„Kultivovaní ignoranti mají ve zvyku“:** Theodore Adorno, *Minima Moralia: Reflections from Damaged Life* (New York: Verso, 1974), 216.
- 173 **Na snímku stojí v popředí mladý pár:** *The New York Times Magazine*, 23. 2. 2014, 35.

- 173 **nejčastěji vyhledávaná otázka:** „A Little Look at a Big Year“, Google Year in Search pamphlet, 2014.
- 173 **„zdánlivá bezprostřednost sexuálního kontaktu“:** Richard Kearney, „Losing Our Touch“, *The New York Times*, 31. 8. 2014, SR4.
- 174 **„přijatelný způsob vyjádření“:** Joseph Price, Rich Patterson, Mark Regnerus, and Jacob Walley, „How Much More XXX is Generation X Consuming? Evidence of Changing Attitudes and Behaviors Related to Pornography Since 1973“, *Journal of Sex Research* 53, no. 1 (2016): 12–20.
- 174 **„skutečné sexuální pracovníky“:** Rob Henderson, „Shut Up and Drive“, *Free Press*, 17. 4. 2023.
- 175 **„mělo tendenci popisovat akt“:** Davy Rothbart, „He’s Just Not That into Anyone“, *New York*, 30. 1. 2011.
- 175 **„Nepřipadá mi zrovna fér“:** Siobhan Rosen, „Dinner, Movie, and a Dirty Sanchez“, *GQ*, únor 2012.
- 175 **„nevěstince se sexuálními pannami“:** E. J. Dickson, „Sex Doll Brothels Are Now a Thing. What Will Happen to Real-Life Sex Workers?“, *Vox*, 26. 11. 2018.
- 176 **„Náš výzkum jsme začali hledáním mužů“:** Jonathan Liew, „All Men Watch Porn, Scientists Find“, *The Telegraph*, 2. 12. 2009.
- 176 **„Strojově orientovaný pohled“:** Citace Donalda Normana v publikaci Nicholase Carra, *The Glass Cage: Automation and Us* (New York: W. W. Norton, 2014), 161.
- 177 **z průzkumu Japonské asociace pro plánování rodiny (...)**
„neuvěřitelně propracovaných virtuálních světech“: Abigail Haworth, „Why Have Young People in Japan Stopped Having Sex?“, *The Guardian*, 20. 10. 2013.
- 177 **„Co kdybyste se už nikdy nemuseli dělat starosti s tím, co budete jíst?“:** webové stránky společnosti Soylent.
- 178 **„trestuhodně nudný produkt bez radosti“:** Farhad Manjoo, „The Soylent Revolution Will Not Be Pleasurable“, *The New York Times*, 29. 5. 2014, B1.
- 178 **shrnutí tisíců recenzí na Amazonu:** https://www.amazon.com/Soylent-Chocolate-Protein-Replacement-Bottles/dp/B08H6FB43L/ref=sr_1_5 (k datu 31. 1. 2024; viz odstavec na druhé straně seznamu zákaznických recenzí).
- 178 **„rozdíl mezi našimi jídly“:** Lizzie Widdicombe, „The End of Food“, *The New Yorker*, 12. 5. 2014.
- 178 **„wifi kuchyní“:** Patricia Storace, „Seduced by the Food on Your Plate“, *New York Review of Books*, 18. 12. 2014.

- 179 **na Ibize restauraci Sublimotion**: John O'Ceallaigh, „Is This the Most Expensive Restaurant in the World?“, *The Telegraph*, 23. 4. 2014.
- 180 **„síťové zprostředkování her“**: Rob Horning, „Dummy Discards a Heart“, *New Inquiry*, 22. 5. 2012.
- 181 **„Musíme mít pro fanoušky velmi pádný důvod“**: Ken Belson, „Going to the Game, to Watch Them All on TV“, *The New York Times*, 15. 9. 2013, A1.
- 181 **„eliminovat i ten nejmenší kousek náhody“**: Tim Heffernan, „The Deer Paradox“, *The Atlantic*, 24. 10. 2012.
- 182 **„Když jsme venku, snažíme se co nejvíce vnímat“**: Sarah Portlock, „Birders Use Smartphones to Play Bird Songs“, *The Wall Street Journal*, 3. 1. 2014.
- 182 **V knize *Anarchie, stát a utopie***: Robert Nozick, *Anarchie, stát a utopie* (New York: Basic Books, 2013), 42–45.
- 184 **„ve světě, kde je záznam události“**: Ian Kerr, „Review of *Delete*“, *Surveillance and Society* 8, no. 2 (2010): 261–64.
- 184 **„Mezi lidmi ve skupinách vzniká nový druh vztahu“**: Christopher Bonanos, „It's Polaroid's World, We Just Live in It“, *The Wall Street Journal*, 9. 11. 2012.
- 184 **„kontaminací příjemné přítomnosti fotografickým pudem“**: Stanley Milgram, „The Image Freezing Machine“, in *The Individual in a Social World* (New York: Addison–Wesley, 1977).
- 185 **„vytvářejí nové kontexty prožitku“**: Peter-Paul Verbeek, *Moralizing Technology: Understanding and Designing the Morality of Things* (Chicago: University of Chicago Press, 2011), 142.
- 185 **„by pro Američany bylo „dobrou disciplínou“**: Dwight Macdonald, „The Triumph of the Fact“, in *Masscult and Midcult*, redigoval Louis Menand (New York: New York Review of Books, 2011) 231, 233, 235.
- 185 **„výzkumníkem uživatelského prožitku“ ve společnosti Facebook**: Robert Lane Green, „Facebook: Like?“, *Intelligent Life*, květen–červen 2012.
- 186 **„je chabá napodobenina tak všeobecně přijímaná“**: Thomas Merton, *The Monastic Journey* (Collegeville, MN: Cistercian Publications, 1992), 75.
- 186 **„Bez ohledu na lokalitu“** Evgeny Morozov, *To Save Everything, Click Here* (New York: Public Affairs, 2013), 270–72.
- 186 **„virtuální balkony“**: „An Inside Room with a View“, webové stránky společnosti Royal Caribbean.
- 186 **„Vizuální simulace vycházely vstříc“**: Sue Thomas, „Technobiophilia“, *Aeon*, 24. 9. 2013.
- 187 **„život, který ve skutečnosti nikde nežijeme“**: Mark Slouka, *Essays from the Nick of Time: Reflections and Refutations* (Minneapolis: Graywolf Press, 2010), 78.

- 187 **„primární viscerální vědomí“**: Aldous Huxley, „Meditation on El Greco“, in *Collected Essays* (New York: Harper & Brothers, 1958), 150, 144, 377–78.

Místo, prostor a náhoda

- 191 **McSorley's Old Ale House**: Joseph Mitchell, *McSorley's Wonderful Saloon* (New York: Pantheon, 2001).
- 191 **tak majitel „neochotně“ učinil**: Dan Barry, „Dust Is Gone above the Bar, but a Legend Still Dangles“, *The New York Times*, 7. 4. 2011, A19.
- 191 **„Prostor se mění v místo“**: Yi-Fu Tuan, *Space and Place: The Perspective of Experience* (Minneapolis: University of Minnesota Press, 1977), 136, 54.
- 192 **vymyslel slovo „iProstor“**: James Joyce, *Finnegans Wake* (London: Faber and Faber, 1975), 124.
- 193 **„Víme zhruba, kdo jste“**: Scott Morrison, „Google CEO Envisions a Serendipity Engine“, *The Wall Street Journal*, 29. 9. 2010.
- 193 **„industrializací neuchopitelného“**: Nicholas Carr, „The Industrialization of the Ineffable“, *Rough Type*, 3. 1. 2012.
- 194 **„plynule propojit digitální obsah“**: webové stránky společnosti Apple.
- 194 **„Máte prostor“**: Jeff Parsons, „Mark Zuckerberg Announces Wireless Oculus Rift Headset“, *Daily Mirror*, 7. 10. 2016.
- 195 **„Místo, kde se člověk nachází“**: Joshua Meyrowitz, *No Sense of Place: The Impact of Electronic Media on Social Behavior* (Oxford: Oxford University Press, 1986), viii.
- 196 **„společenských míst“**: Ray Oldenburg, *The Great Good Place* (New York: DaCapo, 1989).
- 197 **„Pokud věříte stejně jako já“**: Roland Kelts, „Private Worlds“, *Adbusters* 86 (listopad–prosinec 2009).
- 197 **„nás učí snášet příšerné skřehotání obyčejných lidí“**: Daisuke Inoue and Robert Scott, „Voice Hero: The Inventor of Karaoke Speaks“, *Off the Map* 1, no. 4 (říjen 2013).
- 198 **„Během dospívání se lidé naučí vnímat doslova tisíce“**: Edward T. Hall, *The Silent Language* (New York: Anchor, 1990), 161.
- 199 **„pouze třiačtyřicet procent Američanů zná všechny“**: Charles M. Blow, „Friends, Neighbors, and Facebook“, *The New York Times*, 12. 7. 2010, A21.
- 199 **„společenské akce mezi sousedy“**: Leslie Davis and Kim Parker, „A Half-Century after ‚Mister Rogers‘ Debut, 5 Facts about Neighbors in U.S.“, Pew Research Center, 15. 8. 2019.
- 200 **Průzkum General Social Survey**: průzkum realizovaný organizací NORC při univerzitě v Chicagu.

- 200 **„Our Epidemic of Loneliness and Isolation“**: „Our Epidemic of Loneliness and Isolation: The U.S. Surgeon General’s Advisory on the Healing Effects of Social Connection and Community“, 2023.
- 200 **„lidé napříč věkovými skupinami spolu tráví méně času“**: Juana Summers, Vincent Acovino, Christopher Intagliata, and Patrick Wood, „America Has a Loneliness Epidemic. Here Are 6 Steps to Address It“, *All Things Considered*, National Public Radio, 2. 5. 2023.
- 200 **„Ve většině případů se jedinci scházejí“**: Oldenburg, *Great Good Place*, 24–25.
- 201 **„hodnotí tyto obrázky na základě jejich podobnosti“**: „What Is Google Lens?“, webové stránky společnosti Google.
- 201 **„Ležíme v posteli a posloucháme vysílání“**: Wallace Stevens, *The Necessary Angel: Essays on Reality and the Imagination* (New York: Vintage, 1965), 18.
- 201 **„Morální psychologie nám říká“**: Bruce Jennings, „In Place“, *Minding Nature* 5, no. 1 (květen 2012).
- 202 **„Sledovali jsme lidi v desítkách vzorců“**: William H. Whyte, *The Social Life of Small Urban Spaces* (New York: Project for Public Spaces, 1980); film je dostupný na webových stránkách YouTube. Rovněž viz Christine Rosen, „Technology, Mobility, and Community“, in *Localism in the Mass Age*, redigovali Mark T. Mitchell a Jason Peters (Eugene, OR: Front Porch Republic, 2018): 243–49; Christine Rosen, „The New Meaning of Mobility“, in *Why Place Matters: Geography, Identity, and Civic Life*, redigovali Wilfred M. McClay a Ted V. McAllister (New York: New Atlantis, 2014), 180–87.
- 203 **„S příchodem walkmanu“**: Matt Alt, „The Walkman, Forty Years On“, *The New Yorker*, 29. 6. 2020.
- 204 **„se výrazně méně často účastnili náhodné sociální interakce“**: Keith N. Hampton, Oren Livio, and Lauren Sessions Goulet, „The Social Life of Wireless Urban Spaces: Internet Use, Social Networks, and the Public Realm“, *Journal of Communication* 60, no. 4 (prosinec 2010): 701–22.
- 204 **„nejsou v pravém slova smyslu sami“**: Megan Gambino, „How Technology Makes Us Better Social Beings“, *Smithsonian*, 10. 7. 2011.
- 205 **„Sedíte v moderní kavárně“**: John Freeman, „Not So Fast“, *The Wall Street Journal*, 21. 8. 2009.
- 206 **„Když spolu lidé na ulici nemluví“**: Richard Sennett, *The Fall of Public Man* (New York: W. W. Norton, 1992), 222.
- 206 **„komunity jsou tvořeny fyzickou blízkostí“**: Sherry Turkle, „A Conversation with Sherry Turkle“, *Hedgehog Review* 14, no. 1 (jaro 2012).

- 206 **„Trval bych na tom, že skutečná komunita je místní“**: Virginia Sole-Smith, „Let’s Get Together and Feel Alright“, *Real Simple*, duben 2015, 195–99.
- 206 **„Facebook nemůže nahradit“**: Sole-Smith, „Let’s Get Together“.
- 207 **„Strávila jsem řadu let zkoumáním lidí“**: David Sax, „Why Strangers Are Good for Us“, *The New York Times*, 17. 6. 2022, A24. Rovněž viz Gillian M. Sandstrom and Elizabeth W. Dunn, „Social Interactions and Well Being: The Surprising Power of Weak Ties“, *Personality and Social Psychology Journal* 40, no. 7 (červenec 2014).
- 207 **„velmi dobrou schopnost disociované bdělosti“**: Erving Goffman, *Relations in Public: Microstudies of the Public Order* (New York: Basic Books, 1971), 238.
- 208 **„Tím, že společnost definuje situaci jako takovou“**: Jackson Toby, „Some Variables in Role Conflict Analysis“, *Social Forces* 30 (1962): 323–37.
- 208 **Výzkumníci z Univerzity v Nagaoka**: Hisashi Murakami, Claudio Feliciani, Yuta Nishinari, and Katsuhiko Nishinari, „Mutual Anticipation Can Contribute to Self-Organization in Human Crowds“, *Science Advances* 7, no. 12 (17. 3. 2021). Rovněž viz Matt Simon, „People Who Text While Walking Actually Do Ruin Everything“, *Wired*, 17. 3. 2021.
- 209 **„Jednotlivec si něčí úctu může přát a posléze si ji zasloužit“**: Erving Goffman, *Interaction Ritual: Essays on Face to Face Behavior* (New York: Pantheon, 1982), 58, 48–49.
- 209 **„chránit druhého před zatížením sebou samým“**: Sennett, *Fall of Public Man*, 264.
- 210 **„Posilují myšlenku“**: Drew Austin, „Always In“, *Real Life*, 3. 6. 2019.
- 210 **„Lidé na ulici mě udivují a zajímají“**: Exhibition catalogue, *Alberto Giacometti: A Retrospective Exhibition* (New York: Praeger and the Solomon R. Guggenheim Museum, 1974), 31.
- 211 **„největší stroj na náhody“**: Ian Leslie, „In Search of Serendipity“, *Intelligent Life*, leden–únor 2012.
- 211 **„Na těchto městech naprogramovaných na efektivitu je zvláštní“**: Will Doig, „Science Fiction No More: The Perfect City Is Under Construction“, *Salon*, 28. 4. 2012.
- 211 **„Lidé, kteří si myslí, že web eliminuje možnost náhody“**: Steven Johnson, „Anatomy of an Idea“, *Medium*, 14. 12. 2011.
- 211 **„Nemůžete si vychutnávat radost“**: Anthony Daniels, „Loss and Gain“, *New Criterion*, listopad 2012.
- 212 **„Jací jsme, zjišťujeme poznáváním ostatních“**: Mark Vernon, „The Return of Virtue Ethics“, *Big Questions Online*, 25. 1. 2011.

- 212 „**jediným druhem veřejné budovy**“: Oldenburg, *Great Good Place*, 47.
- 213 „**stále ve velmi raném stadiu**“: Greg Lindsay, „Engineering Serendipity“, *The New York Times*, 7. 4. 2013, SR12.
- 213 „**Prostředí, v němž žijeme své životy**“: Oldenburg, *Great Good Place*, 85, 296.
- 213 „**Každý krychlový centimetr prostoru je zázrak**“: Walt Whitman, *Leaves of Grass* (New York: Modern Library, 1993).
- 214 „**a v některých případech i celá města**“: Erin Griffith, „The Silicon Valley Elite Who Want to Build a City from Scratch“, *The New York Times*, 25. 8. 2023.
- 214 „**Teprve když víte, kde stojíte**“: Eudora Welty, *On Writing* (New York: Modern Library, 2002), 54.

Závěr

- 217 „**Humane je zážitková společnost**“: Rovněž viz Humane News, tisková zpráva, únor 2024: „Humane is an experience company that creates the technologies and platforms for the intelligence age. Contextual computing, powered by AI, built on a foundation of trust and privacy. Humane believes in a future of technology that feels familiar, natural, and human.“
- 217 „**Malé procento lidí žije**“: Niccolo Soldo, „The Dubrovnik Interviews—Marc Andreessen, Interviewed by a Retard“, *Fisted by Foucault*, Substack, 31. 5. 2021.
- 218 „**čím méně invazivní zásah je**“: Frank Hindriks and Igor Douven, „Nozick's Experience Machine: An Empirical Study“, *Philosophical Psychology* 31, no. 2 (2018): 278–98.
- 218 „**Dodáme strojům inteligenci**“: Wendell Wallach, „Who Ultimately Will Have the Upper Hand? Machines or Humans?“, *The Washington Post*, 8. 1. 2016.
- 220 „**četl vaši duši**“: Jess Joho, „TikTok's algorithms knew I was bi before before I did. I'm not the only one“, *Mashable*, 18. 9. 2022.
- 221 „**Nastal velký sociální tlak**“: Meera Navlakha, „Why Have Some People Stopped Using BeReal?“, *Mashable*, 23. 2. 2023.
- 221 **American Time Use Survey**: Bryce Ward, „Americans Are Choosing to Be Alone. Here's Why We Should Reverse That“, *The Washington Post*, 23. 11. 2022.
- 222 „**Jak demokraté, tak republikáni**“: Adrian J. Rivera and Patrick Healy, „We Asked 11 Americans Why It's So Difficult to Trust One Another“, *The New York Times*, 15. 6. 2023.

- 222 „**V online prostředí se cítím klidnější**“: Ariel Kaminer and Adrian J. Rivera, „Listen to Us. What These 12 Kids Want Adults to Know“, *The New York Times*, March 21, 2023.
- 224 **Podle neziskové organizace Common Sense Media**: „The Common Sense Census: Media Use by Tweens and Teens, 2021“, Common Sense Media, 9. 3. 2022.
- 224 „**tráví v aplikaci více než dvě hodiny denně**“: „The TikTok Challenge: Curbing Social Media's Influence on Young Minds“, Reboot Foundation, květen 2023.
- 224 „**Je to jak nástroj osvobození**“: Lewis Mumford, *Technics and Civilization* (New York: Harcourt Brace, 1963), 283.
- 224 **Kate Gladstone z Albany**: Isabella Paoletto, „What Killed Penmanship?“, *The New York Times*, 24. 3. 2023.
- 225 „**Vizualizuj si pocit, že se topím**“: Teju Cole, „A Visual Remix“, *The New York Times Magazine*, 19. 4. 2015, 20. Rovněž viz Erik Kessels, „24 Hours in Photos“, erikkessels.com.
- 225 **lidský kontakt stává „luxusním zbožím**“: Nellie Bowles, „Human Contact as a Luxury Good“, *The New York Times*, 24. 3. 2019, SR1.
- 225 „**tablet [počítač] na motorizovaném stojanu**“: Janie Hahr, „California Man Learns He's Dying from Doctor on Robot Video“, Associated Press, 18. 3. 2019.
- 226 „**Překročili jsme hranici nahrazování zesnulých**“: Adrienne Matai, „The Contest over Our Data after We Die“, *The New York Times*, 25. 7. 2021, ST10. Rovněž viz Patrick Stokes, *Digital Souls: A Philosophy of Online Death* (London: Bloomsbury Academic, 2021).
- 226 „**nástupem nové éry personalizovaného robotického historika**“: Farhad Manjoo, „A Carousel of Memories, with Google at the Controls“, *The New York Times*, 15. 11. 2018, B6.
- 227 „**smrt se nakonec změní ze záhady na řešitelný problém**“: Ian Sample, „If They Could Turn Back Time: How tech billionaires are trying to reverse the ageing process“, *The Guardian*, 17. 2. 2022.